

NOTA DE PREMSA

*****Informació embargada fins el dia 17 de novembre a les 17 h,
horari peninsular*****

Descobertes al Pirineu les restes de la tortuga marina més gran d'Europa

- *S'estima que l'exemplar de la nova espècie *Leviathanochelys aenigmatica* feia 3,7 metres de llarg*
- *Els fòssils es van excavar al municipi de Coll de Nargó (Alt Urgell) i tenen una antiguitat de 83 milions d'anys*
- *La troballa ha estat publicada a la revista *Scientific Reports* per personal investigador de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, el Museu de la Conca Dellà i la universitat txeca de Masaryk*

Coll de Nargó (Alt Urgell), 17 de novembre de 2022.- Investigadors de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, del Museu de la Conca Dellà i de la universitat txeca de Masaryk, Brno (MU) han descrit a la revista *Scientific Reports* la **nova espècie de tortuga marina de fa uns 83 milions d'anys *Leviathanochelys aenigmatica***. El seu nom científic significa "la tortuga leviatan enigmàtica", en referència al Leviatan —una bèstia bíblica marina d'enormes dimensions— i a les peculiars característiques esquelètiques d'aquest animal, que va deixar perplexos als paleontòlegs que la van excavar.

Imatge 1. Recreació artística de la nova espècie *Leviathanochelys aenigmatica*
(Agnès Amblàs – ICRA / Museu de la Conca Dellà).

“La sorpresa va ser majúscula. El cert és que no són habituals les restes de rèptils marins als Pirineus i encara menys d'aquestes dimensions”, explica **Oscar Castillo, investigador de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP) i el Museu de la Conca Dellà (MCD)**, que signa l'article de recerca. Les restes fòssils d'aquest rèptil, del qual només se'n coneix part de la seva closca i la pelvis, permeten estimar una longitud de closca total de 3,7 metres de llarg. Es tracta de **la tortuga marina més gran d'Europa i la segona del món**, només superada pel gènere *Archelon* d'Amèrica del Nord, que feia fins a quatre metres i mig de llarg. “La morfologia dels fòssils també era molt curiosa, en el procés de recerca vam tenir clar que es tractava d'una nova espècie per la ciència”, afirma el paleontòleg.

L'estudi científic suggereix que *Leviathanochelys* és un dels representants més antics de les Chelonioidea, el grup que inclou totes les tortugues marines actuals. Més enllà de les seves colossals dimensions, la nova espècie de tortuga presenta **unes protuberàncies a la part anterior de la pelvis mai vistes** en cap altra tortuga, ni terrestre ni marina. L'equip de recerca creu que aquestes projeccions òssies, lligades a la musculatura que controlava la contracció del ventre de l'animal, haurien pogut participar en funcions relacionades amb el sistema respiratori de *Leviathanochelys*.

Les característiques anatòmiques d'aquesta nova espècie suggereixen que tenia un estil de vida pelàgic i era capaç d'arribar a grans profunditats.

Imatge 2. Les restes fòssils en el jaciment, just abans durant el procés d'extracció. (Àngel Galobart / MCD-ICP)

A banda de Castillo, l'equip que ha dut a terme la investigació inclou els paleontòlegs Àngel H. Luján (ICP i MU), Àngel Galobart (ICP i MCD) i Albert Sellés (ICP i MCD).

La descoberta de les restes fòssil va tenir lloc al juliol de 2016 per part d'un excursionista prop de Cal Torrades, al municipi de Coll de Nargó (Alt Urgell), que va notificar la troballa a l'Espai Dinosfera, un centre de divulgació de la paleontologia dels Pirineus vinculat al Museu de la Conca Dellà (a Isona, Pallars Jussà). Un equip format per personal investigador i del Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya es va desplaçar al lloc de la troballa i va organitzar una intervenció d'urgència per tal de preservar les restes que havien quedat exposades a l'aire lliure. Posteriorment, es van dipositar al Museu de la Conca Dellà a l'espera de ser estudiades.

Arran de l'estudi preliminar realitzat per Oscar Castillo en el marc del seu treball de màster, es van efectuar noves campanyes d'excavació al jaciment que van permetre recuperar **la part posterior de la closca i una pelvis gairebé completa** de gairebé 90 cm d'amplada.

Imatge 3. Fotografia de l'excavació duta a terme al novembre de 2020 al jaciment de Cal Torrades (Àngel Galobart).

Les restes fòssils de *Leviathanochelys* seran exposades de forma permanent a l'Espai Dinosfera de Coll de Nargó, un centre que forma part de Dinosaures dels Pirineus, una xarxa de museus i centres d'interpretació impulsada des de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont per divulgar l'extraordinari patrimoni paleontològic dels Pirineus i que es troba dins del UNESCO Global Geoparc ORIGENS.

El Pirineu, molt més que una terra de dinosaures

El registre fòssil dels Pirineus és conegut mundialment per les nombroses restes de dinosaures que s'hi han excavat i que ha permès descriure noves espècies per a la ciència. En els darrers anys s'han descrit tres espècies úniques d'aquests animals en

Ajuntament de
Coll de Nargó

aquesta regió, com són el gegantí *Abditosaurus*, un titanosaure de més de 15 metres de llarg, el diminut i esmunyedís carnívor *Tamarro* i l'hadrosaure primitiu *Fylax*. Aquestes espècies són alguns dels darrers representants dels dinosaures que van viure a Europa fa uns 70 milions d'anys, poc abans que s'extingissin arreu del món.

Durant el Mesozoic, el Pirineu encara no s'havia alçat i el mar banyava les planes costaneres. Rius, llacs i platges eren el paisatge de moltes zones del Berguedà, l'Alt Urgell, el Pallars Jussà i la Noguera. Malgrat que els dinosaures són les espècies més representatives d'aquest ecosistema, ocasionalment també s'hi troben restes d'animals marins.

Article de referència:

- Castillo-Visa, O., Luján, À. H., Galobart & Sellés, A. (2022). A gigantic bizarre marine turtle (Testudines: Chelonioidea) from the Middle Campanian (Late Cretaceous) of South-western Europe. *Scientific Reports*.
<https://doi.org/10.1038/s41598-022-22619-w>

Sobre l'ICP: L'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP) és un centre CERCA (Centres de Recerca de Catalunya, Generalitat de Catalunya) adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i dedicat a la investigació en paleontologia de vertebrats i humana al més alt nivell internacional, així com a la conservació i difusió del patrimoni paleontològic català. Està constituït com a una fundació pública amb un patronat format per la Generalitat de Catalunya i la UAB.

Sobre el MCD: Situat al poble d'Isona, al sud de la comarca lleidatana del Pallars Jussà, el Museu de la Conca Dellà ofereix la possibilitat de descobrir una zona que temps enrere va ser ocupada per la cultura romana i, molt abans, habitada pels darrers dinosaures que van poblar la terra. El museu reobrirà al públic a partir del dia 9 de desembre, quan s'inaugurarà l'ampliació i remodelació museogràfica del museu.

Per a més informació:

Àngel Galobart

Cap del Grup de Recerca d'Ecosistemes dels Dinosaurius (ICP)

Director del Museu de la Conca Dellà (MCD)

Tel: +34 671 540 400

mailto: angel.galobart@icp.cat

Pere Figuerola

Departament d'Outreach i Comunicació (ICP)

Tel: +34 663 932 796

mailto: comunicacio@icp.cat